

גמרא:

באומר: "קונם עיני בשינה למחר, אם אישן היום".

אתמר:

שישן היום, ואין חוששים שמא יישן למחר.

מי שאמר "קונם עיני בשינה היום, אם אישן למחר".

והטעם: **כי לא מזדחיר איניש בתנאה** [רק 10-א בתנאי אין אדם נזהר], כלומר: אין אדם נזהר מלעבור על התנאי שנדרו על אתמול תלוי בו, ואף שאם יעבור נמצא שעבר למפרע על הנדר, ולכן חששו חכמים שמא יעבור על התנאי, ונמצא עובר למפרע.

אמר רב יהודה אמר רב: **אל יישן היום מדרבנן, שמא יישן למחר ונמצא שהתקיים תנאו, והיה אסור למפרע בשינה היום.**

אבל באיסורא מזדחיר, בגוף האיסור שאסר על עצמו בנדר, הרי הוא נזהר, והיותו והשינה למחר היא גוף האיסור, לכן אין לחוש שמא יישן למחר.⁽¹⁾

ורב נחמן אמר: יישן היום אם ירצה, ולא חיישינן שמא יישן למחר ונמצא שעבר למפרע על "בל יחל" בשינתו היום.⁽⁵⁾

ומודה רב יהודה:

ולפי זה האומר: קונם עיני בשינה סתם אם אישן למחר, הרי מתפרשים דבריו שיהיה אסור בשינה "לכשיישן" מחר, היותו והאיסור נמשך אף לאחר עבירת התנאי, שהרי אסר את עצמו לעולם, ולא שייכת באופן זה המחלוקת כלל; ולכן צריך לומר שאמר "קונם עיני בשינה היום", שבהכרח מתפרשים דבריו "מעכשיו", שאם לא כן הרי אפשר שמחר יעבור על תנאו ולא יתקיים האיסור, שהרי אסר רק על היום. אלא שהקשה רבינו עקיבא איגר על עיקר דברי הר"ן מהמשך הסוגיא, ויובאו דבריו בהמשך הסוגיא בהערות.

5. דקדק רבינו עקיבא איגר את לשון הגמרא "קונם עיני בשינה היום אם אישן למחר", ולא: קונם עיני בשינה סתם, דמשמע לעולם.

ותירץ, על פי מה שהביא מדברי הר"ן בשבועות, שהתולה מעשה או נדר בתנאי "אם" יהיה כך וכך, הרי הדין חלוק: אם אמר דרך משל: "הרי זה גיטך אם תתני לי מאתים זוז", מתפרשת כוונתו שהגט יחול **לכשתתן** לו מאתים זוז, שכך הוא פירושו הסתמי של "אם".

ורק כשאמר דרך משל: "לא אוכל ככר זו אם אוכל ככר זו", אין מתפרשים דבריו שיהיה אסור עליו הככר הראשון רק **לכשיאכל** את הככר השני [כשאר "אם" לדעת הר"ן], היות ואם כן אפשר שיתקיים התנאי ולא יתקיים מה שתלה בו, וכגון שיאכל את הככר שאסר קודם שיאכל את השניה, ולכשיאכל את הככר שתלה את תנאו בו, שוב לא יהא שום איסור בעולם, ולכן מתפרשים דבריו, שהוא בא לאסור את הככר מעכשיו.

1. יש לעיין, למה צריכה הגמרא להשיענו, שמותר לישון היום ואין חוששים שמא יישן למחר, והרי כשם שמותר לו לאדם לאסור את שינת המחר, ואין חוששים שמא יעבור על נדרו, כך אין לאסור לעבור על תנאי שיגרום איסור שינה למחר!?

וראה מה שכתב בזה ב"ברכת אברהם" [טו ב ד"ה ונראה] בשם הגר"נ פרצוביץ זצ"ל.